

Konkrete anbefalinger til

Mere natur

på kommunale arealer

FURESØ
KOMMUNE

Forside: *Billede af Baunesletten med sommerfugleforsøg med udsåning af vilde blomster*

Tegninger af: Benedicte Isabella Dyekjær og Mette Bjerre Larsen

Fotos af: Benedicte Isabella Dyekjær og Mette Bjerre Larsen

Forord

Furesø Kommune er en grøn bosætningskommune, som gerne vil sætte naturen højt på dagsordenen. Byrådet vedtog i februar 2030-målene for Furesø Kommune, herunder at i 2030 er Furesø en kommune, hvor vi passer på vores natur, har en øget biodiversitet og en markant mindre CO² udledning, fordi vi samarbejder med erhvervsliv og borgere om langsigtede, innovative miljø- og klimaløsninger.

I budgetaftalen for 2020 blev aftalepartierne enige om at bede forvaltningen om at undersøge mulighederne for at omlægge kommunale arealer til naturområder. Ønsket var et ”konkret oplæg til Udvalget for natur, miljø og grøn omstilling til politisk behandling.”

Denne rapport er en samling af konkrete anbefalinger til at forøge naturindholdet på de kommunale arealer, og hvor de største potentialer er for at skabe nye naturområder.

En stor tak til Danmarks Naturfredningsforening Furesø, Værløse Naturgruppe og alle de mange borgere som har bidraget med gode idéer og god sparring.

Indhold

Indledning	5
Forudsætninger for biodiversitet	6
Potentialer i Furesø	7
Borgerinddragelse	8
Anbefalinger	9
Sådan kan projekterne implementeres	10
Kilder	17

Indledning

Furesø Kommune passer på naturen og arbejder for at øge biodiversiteten i kommunen. Det er også en del af de 2030 mål, som Byrådet vedtog i februar 2020. Denne rapport kommer med anbefalinger til, hvordan man kan omlægge kommunale arealer til naturområder. Rapporten dækker både områder på landet og i byen. Formålet er at skabe en højere biodiversitet. Anbefalingerne understøtter målene i Grøn Plan 2013-2024.

Den biologiske mangfoldighed i Danmark er i tilbagegang og under pres. En af de største trusler er, at naturen er brudt op i små enheder, og der efterlades kun lidt plads til mangfoldigheden af planter og dyr. Størstedelen af landarealet i Danmark er i brug til dyrkning af afgrøder, byer og infrastruktur.

Naturens tilbagegang skyldes primært

MANGEL PÅ
PLADS

Mangel på plads til naturen skyldes især befolkningstilvækst, intensivt landbrug, voksende byer og udvidet infrastruktur.

DRÆNING

Dræning af vådområder ødelægger den naturlige hydrologi og fjerner levesteder for dyr tilknyttet vandmiljøet.

INVASIVE
ARTER

Invasive arter er ikke hjemmehørende og fratrænger den danske flora og kan skabe biologiske ørkener for både planter og dyr.

FORURENINGER

Forurening påvirker især vandmiljøet og kan ødelægge levesteder for dyr og planter

Hvad kan kommunen gøre på egen jord?

For at bremse tilbagegangen af den biologiske mangfoldighed i Furesø Kommune kan flere kommunale arealer omlægges, så de får en højere naturværdi. Landbrugsarealerne er oplagte steder, da de optager meget plads, og de store ensformige produktionsarealer levner ikke meget plads til

mangfoldighed. Omlægning af tidligere landbrugsjord til natur er dog en længerevarende proces, der kræver en ny plejeindsats. Når man ophører med dyrkningen af jorden, skal det erstattes med andre former for drift, som er målrettet udviklingen af bedre natur og rekreativ værdi.

Andre arealer, som også kan give en stor gevinst, er omlægning af grønne områder i byerne. Det kan være større ensformige græsflader, som i dag er en 'græsørken', og mindre grønne arealer, som kan fungere som bindeled mellem naturområderne.

Kommunen kan indarbejde indsatser i forbindelse med byudvikling og klimatilpasning, f.eks. LAR-anlæg, så der bliver plads til mere biodiversitet.

Sådan er anbefalingerne fremkommet

I samarbejde med Danmarks Naturfredningsforening i Furesø og Værløse Naturgruppe har forvaltningen kortlagt alle potentielle grønne kommunale arealer, hvis naturindhold kan fremmes betydeligt. Borgerne har også budt ind med masser af gode idéer hen over sommeren, som alle indgår i de samlede overvejelser.

Anbefalingerne indeholder både arealer i landzonen, såsom dyrkningsarealer, og arealer i byerne, som f.eks. større ensformige græsflader.

Ideer fra borgerne om indsatser på statsejet eller privatejet jord er sendt videre til ejerne af området. Ideer, som ikke handler om mere biodiversitet, f.eks. ideer til rekreative faciliteter, bliver gemt og kan bruges i andre sammenhænge.

Økonomi

Naturpleje koster penge. En lille del af de foreslåede indsatser kan gennemføres indenfor den eksisterende driftsramme, men langt størstedelen af indsatserne kræver, at der afsættes yderligere midler til anlæg og til efterfølgende drift.

Forudsætninger for biodiversitet

Biodiversitet

Biodiversitet omfatter alle arter af planter, insekter, fugle, krybdyr, padder, pattedyr, bløddyr, svampe og bakterier, der danner et kredsløb og som indbyrdes er afhængige af hinanden.

At fremme biodiversiteten er derfor ikke bare et spørgsmål om at lade græsset stå eller udså blomster, det er lige så vigtigt at skabe variation, så der bliver plads til mange forskellige arter.

Metoder til fremme af biodiversitet

De fleste hjemmehørende danske arter er tilpasset et lavt næringsindhold. Den mest effektive indsats er derfor at fjerne eller begrænse indholdet af næringsstoffer i jorden, især kvælstof. Hvis man undlader at slå græs eller slår græs og lader det ligge, så tilfører det kvælstof til jorden, græsset bliver tæt, så der ikke kommer lys til jordbunden, og blomsterne forsvinder.

Næringsstoffer kan fjernes ved enten at slå græsset og fjerne det afslåede – kaldet høslæt – eller ved at lade græssende dyr holde vegetationen lav. Græsning giver større variation og plads til flere arter, som vist i figuren.

Plantning af buske og træer kan skabe variation, give føde og skjul til fugle og pattedyr, og læ til insekterne.

Udsåning af blomster kan bruges i rabatter langs byernes veje og stier eller i ensformige græsflader, hvor græsset fjernes først. Blomsterstriberne skal også høstes årligt, så de visne blomsterstande fjernes, og der bliver lys og luft til ny vækst.

Hvor der er grundlag for det, kan man genskabe den naturlige hydrologi med vandhuller og våd natur, som giver plads til andre typer arter, og som er levesteder for padder og vandinsekter.

Drift – drift - drift

Hvis arealerne overlades til sig selv, vil de hurtigt blive overtaget af brændenælder, højt græs og invasive

arter, som ikke levner plads til hele det spektrum af arter, som udgør biodiversiteten. Engangsindgreb skal følges op med efterfølgende drift, for ellers forsvinder gevinsterne ved indgrebet hurtigt. Det er derfor vigtigt, at der afsættes penge til en vedvarende pleje af områderne.

Ingen pleje

Tilfører næring
Højt græs
Ingen lys i bunden
Få blomster
Få insekter

Hyppig slåning uden opsamling

Tilfører næring
Ingen lys i bunden
Få blomster
Få insekter
Ensartet

Høslæt

Fjerner næring
Mere lys
Flere blomster
Flere insekter
Ensartet

Græsning

Fjerner næring
Flere blomster
Flere insekter
Variation
Plads til mange arter

Potentielle konflikter

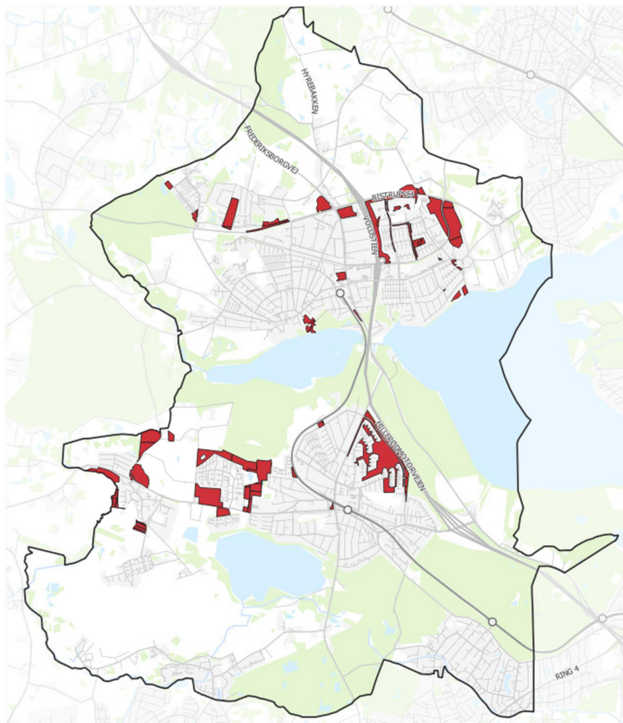
En ændring af driften langs veje kan være i konflikt med trafiksikkerheden, da højt græs kan hindre udsynet. Mindre hyppig slåning eller slåning på andre tidspunkter kan medføre mere pollen.

Nogle borgere vil måske mene, at områderne ser forsømte ud, hvis der ikke slås græs så ofte. Der er også risiko for, at mindre hyppig slåning vil give plads til invasive arter.

Potentialer i Furesø

Furesø Kommune er en grøn kommune med store naturområder, skove og søer. Det er et godt udgangspunkt, men der er stadig plads til at give naturen endnu mere råderum. En gennemgang af de kommunalt ejede, grønne områder har givet et overblik over hvilke arealer, der kan komme i spil.

Arealerne er udvalgt ud fra en række kriterier for, hvor stort et potentiale de har for at kunne rumme mere biodiversitet. Som udgangspunkt er valgt de områder, som i dag kun har lidt eller intet naturindhold, og som ikke allerede plejes med natur som formål. Derudover har forvaltningen kigget på områdernes potentiale for rekreativ værdi og for muligheden for at binde naturområder sammen.

Kommunale arealer med lidt eller ingen natur og minimal pleje i forvejen

Områderne er også analyseret for eksisterende bindinger, f.eks. om de er omfattet af fredning, kileudpegninger, beskyttelseslinjer og andet, som sætter rammer for, hvordan arealerne kan benyttes.

Arbejdsgruppe om biodiversitet

Forvaltningen inviterede DN Furesø og Værløse Naturgruppe til at deltage i en arbejdsgruppe, hvor foreningernes ideer til at skabe mere natur blev koblet sammen med forvaltningens egne ideer. Det resulterede i en udvælgelse af nogle afgrænsede fokusområder, hvor potentialet for at udvikle mere natur med relativt enkle metoder er til stede.

Det primære fokus for arbejdsgruppen var den dyrkede landbrugsjord, da det er arbejdsgruppens vurdering, at de største potentialer for udvikling af natur findes her. Etablering af mangfoldige byparker vurderes også at have en effekt, især på mulighederne for at formidle natur og biodiversitet.

Den kommunalt ejede landbrugsjord ligger meget bynært – rundt om Ryget Skovby i Værløse og i tilknytning til Farum Øst og Stavnsholt. Det giver også et potentiale for at udvikle områderne, så de giver nye rekreative muligheder for borgerne.

Borgerinddragelse

Hen over sommeren 2020 har borgerne haft mulighed for at komme med deres egne ideer til at skabe mere natur i kommunen. Borgerinddragelsen skete via Citizenlab i juli og august. Budskabet blev også spredt ud via Facebook og ved opsatte skilte ude i kommunen.

Der indkom 69 forslag, som spænder fra små konkrete forslag til store naturgenopretningsplaner. De fleste forslag handler om naturpleje, slåning af græsflader, træer og byparker. Der indkom også forslag om rekreative faciliteter, politik og kampagner.

Behandlingen af borgernes ideer

Alle de indkomne ideer er blevet grupperet, prioriteret og overvejet i forhold til målet om at udvikle mere natur på kommunale arealer.

Forslagene begrænsede sig ikke til kommunalt ejede områder, og en god del af forslagene handlede om aktiviteter på statsejet jord og jord ejet af kirken. Alle forslagsstillere har fået direkte svar på, hvordan vi arbejder videre med deres idé, eller om forslaget f.eks. er sendt videre til ejerne af området, eller bliver behandlet i andre sammenhænge.

Forslag til friluftsliv og faciliteter bliver ikke omtalt i

anbefalingerne, da undersøgelsen har fokus på ideer, der øger biodiversiteten. Ideerne kan dog indgå i andre sammenhænge i kommunens arbejde med friluftslivet.

Fordelingen af borgernes ideer

20 – Naturpleje/naturgenopretning

10 – Vejrabatter

5 – Byrum og parker

5 – Træer

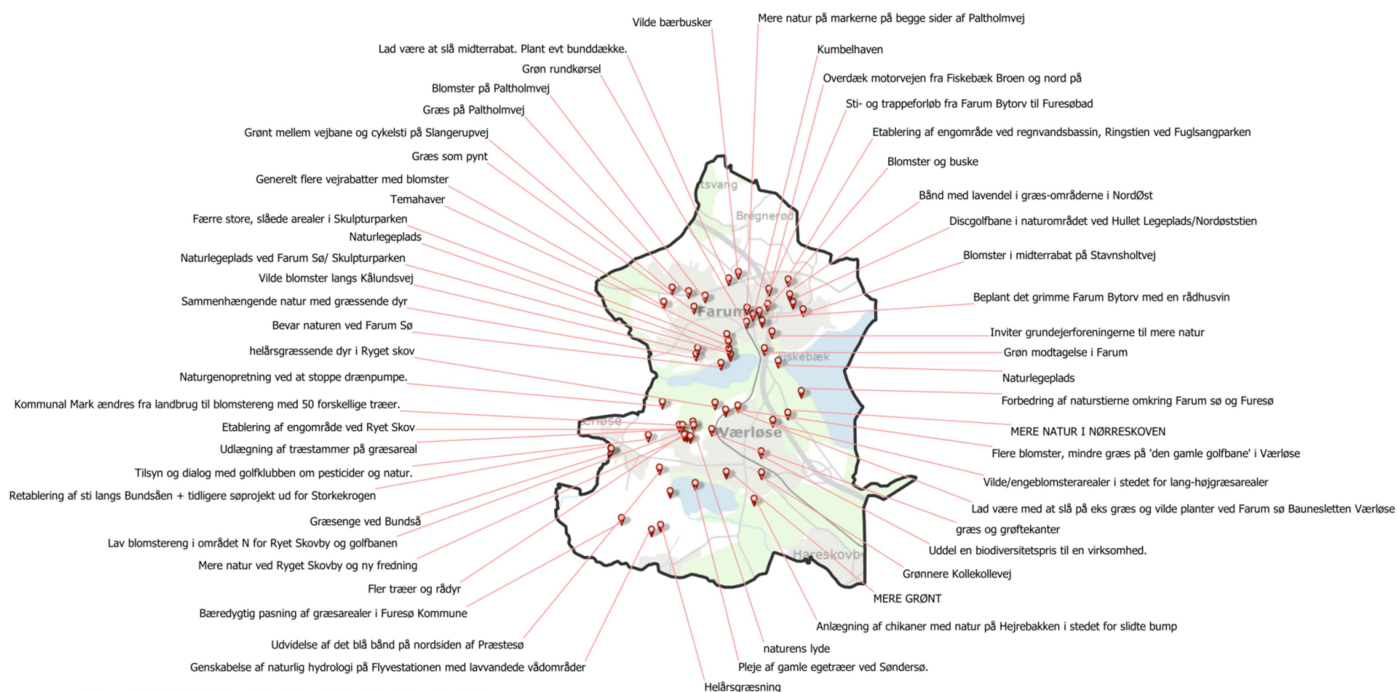
4 – Fælleshaver og fællesskaber

8 – Friluftsliv og faciliteter

4 – Politik

9 – Private og kampagner

5 - Andet

Anbefalinger

Anbefalingerne til at skabe mere natur på de kommunale arealer er fremkommet gennem forvaltningens egne ideer, interesseorganisationernes ideer og borgernes ideer. Alle ideerne er blevet behandlet, grupperet og prioriteret i arbejdsgruppen bestående af forvaltningen, DN Furesø og Værløse Naturgruppe.

For at kunne favne så mange ideer som muligt, er der formuleret seks generelle anbefalinger til at fremme biodiversiteten. Derudover foreslår forvaltningen seks konkrete projekter, som vil føre til mere biodiversitet på kommunale arealer. Der kan komme flere projekter til, når alle ideerne er gennemført.

Anbefaling 1 - landbrugsarealer

Vi skal ændre formålet med driften af landbrugsarealer til udvikling af natur

Biodiversitetseffekt: Stor.
Økonomi: fordyrende. Tabt forpagtningsafgift, udgifter til slåning eller græsning, hegn, beplantning, stier. Muligt at søge landbrugsstøtte.

Anbefaling 2 - byparker

Vi skal udvikle byernes parker med fokus på høj biodiversitet

Biodiversitetseffekt: Mellem.
Økonomi: fordyrende. Etablering af beplantning, slåning, beskæring, vedligeholdelse af inventar.

Anbefaling 3 – vejrabatter

Vi skal tilpasse driften af rabatterne langs veje og stier til udviklingen af natur

Biodiversitetseffekt: Mellem – stor.
Økonomi: neutralt – fordyrende. Mindre ændringer af driften kan ske inden for eksisterende ramme. Udgifter til anlæg og vedligehold af blomsterstriber.

Anbefaling 4 – græsflader i byen

Vi skal tilpasse driften af de store græsflader i byerne til udviklingen af natur

Biodiversitetseffekt: Mellem.
Økonomi: fordyrende. Udgifter til slåning med opsamling af biomasse, anlæg og vedligehold af blomsterstriber.

Anbefaling 5 – fælleshaver

Vi skal muliggøre borgerdrevne fælleshaver

Biodiversitetseffekt: Lille.
Økonomi: neutralt. Udgifter til opstart, derefter neutralt, da borgerne selv skal drive projektet.

Anbefaling 6 – træer

Vi skal plante træer og buske med betydning for biodiversitet og lade de gamle træer stå, hvis muligt

Biodiversitetseffekt: Lille – mellem.
Økonomi: neutralt - fordyrende. Kan delvist afholdes inden for eksisterende ramme til drift. Udgifter til plantning og etableringspleje for nye træer.

Konkrete projektideer

De konkrete projektideer er beskrevet fra side 11 og frem, hvor omkostningerne til at gennemføre og drifte projekterne også er anslået.

Arbejdsgruppen har udvalgt de konkrete projekter ud fra følgende kriterier:

- Arealer med lidt eller ingen natur
- Forslag, der giver mere biodiversitet
- Større, sammenhængende projekter
- Rekreativt potentiale
- Formidlingspotentiale

Sådan kan projekterne implementeres

Hvem har opgaven?

Furesø Kommune ejer alle de arealer, som forvaltningen nu kommer med anbefalinger til. Der er ikke stillet forslag på privat ejet jord, eller på arealer ejet af andre offentlige myndigheder, fonde eller lignende.

Furesø Kommune kan gøre en markant forskel med de foreslåede projekter om at udvikle natur på egne arealer. Det er en unik mulighed for at sætte en ny dagsorden for naturen i kommunen, og for at gå forrest i den omstilling, som er nødvendig for at bremse tabet af biodiversitet.

Indsatserne understøtter verdensmål nr. 15 om livet på land, som handler om at standse tabet af biodiversitet. Flere af projektforslagene understøtter også verdensmål nr. 13 om klima, som Furesø Kommune har særligt fokus på.

Finansiering af anlæg og drift

Omlægning af arealer til et større naturindhold er ikke gratis, og der skal derfor findes midler dels til at gennemføre anlægsprojekterne, og dels til den videre og løbende drift. Det er helt nødvendigt at have ressourcer til driften af arealerne på plads, da det ellers vil være spildt arbejde at anlægge tiltagene til at starte med.

I de konkrete projektforslag er omkostningerne til anlægsudgifter og til årlige driftsomkostninger anslået. Herudover skal der også tages højde for medarbejderressourcer i driften og forvaltningen til at implementere tiltagene.

Der er en mulighed for at søge forskellige fonde om midler til anlægsprojekterne. Flere af projektforslagene er så omfattende, at de vil forudsætte en særskilt anlægsbevilling for at kunne realiseres.

Landbrugsarealer kan opnå landbrugsstøtte, også selv om arealerne ikke dyrkes. Landbrugsstøtten kan delvist finansiere driften af arealerne, hvis der f.eks. går græssende dyr eller der bliver slået hø.

Borgerdrevne projekter

Et af projektforslagene, fælleshave ved Ryget Skovby, forudsætter, at der er interesse i lokalområdet for at igangsætte et borgerdrevet initiativ. Forvaltningen skal være med til at sætte rammerne i starten af projektet, og eventuelt være med til at finansiere opstarten. Derefter vil det være borgerne, der selv skal køre projektet videre.

Der kan også være basis for at involvere frivillige i flere af de andre projekter, men det er ikke en omkostningsbesparelse, da involvering af frivillig arbejdskraft kræver mange ressourcer fra kommunens side. Til gengæld kan det være med til at skabe ejerskab, fællesskaber og engagement hos borgerne.

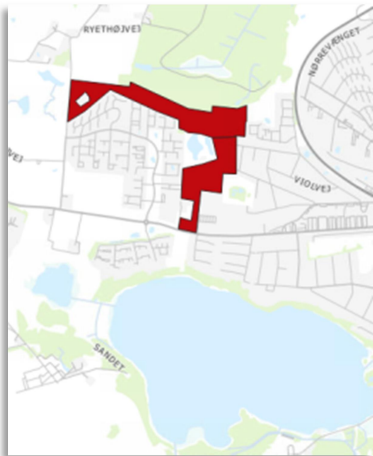
Formidling

Der er et stort potentiale i at formidle viden om natur, når kommunen går forrest med at skabe mere natur på egne arealer. Formidlingen er også vigtig for at skabe forståelse og opbakning til de forandringer, som følger med indsatserne.

Furesø Kommune kan også tilmelde sig eksisterende netværk, som formidler viden om natur, f.eks. Vild med vilje.

Formidlingen af arbejdet med at øge naturindholdet på kommunale arealer kan være med til at styrke Furesø Kommunes brand som grøn, attraktiv bosætningskommune med stærke fællesskaber.

Projektforslag 1: Afgræsning med naturplejedyr og frugtlund

På **markerne nord for Ryget Skovby** kan man omlægge dyrkningsarealer til en stor og sammenhængende fold med naturplejedyr, som f.eks. ponyer. Man vil kunne dele folden op i mindre enheder med sluser til gennemgang.

På folden kan man supplere med plantninger af træer og buske i grupper til glæde for bl.a. fuglelivet. Beplantninger skal hegnes fra, og heri vil man også kunne plante egetræer, som vil kunne udvikle sig til fremtidens sparekasseege.

Langs en øst-vestgående sti i området kan der plantes et levende hegn, som bl.a. vil fungere som ledelinje for dyrelivet. Der kan plantes frugttræer i kilen langs med søerne, så der skabes sammenhæng mellem de eksisterende frugtplantager ved Sækkedamsvej og ned til Søndersø.

Luftfoto af markarealerne

Referencebillede af græsningsfold i Rudersdal

Status

I dag er området bortforpagtet til økologisk dyrkning, men dele af området ligger i vedvarende græs. Der findes et vandhul imellem skoven og bebyggelsen. Der er trampestier i området. Hele området forbinder de store naturområder syd for Farum Sø, Sækken og Baunesletten med Søkilen, som syd for Kr. Værløsevej har forbindelse til Søndersø og Præstesø-området.

Gevinster

- Øget biodiversitet
- Øgede rekreative oplevelser
- Natursammenhæng

Planbindinger

- Indre grøn kile
- Økologisk forbindelse
- Skovrejsning uønsket

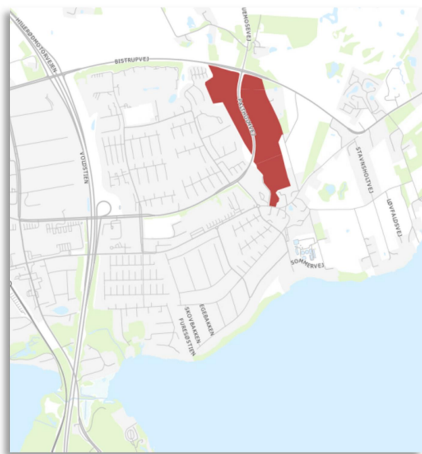
Etableringsomkostninger

500.000 kr.
Omfatter jordbehandling, udsåning, hegn, vandforsyning, plantning af træer og buske.

Driftsomkostninger 40.000 kr./år

Udgifter til strøm, vand, vedligehold af hegn og etableringspleje for beplantning.

Projektforslag 2: Vådområder og mosaiknatur

Markerne på begge sider af Paltholmvej kan udlægges til natur med vådområder, enge, overdrev og mindre beplantninger, hvor græssende dyr kan pleje arealerne. Det vil skabe en mosaik af forskellige naturtyper med plads til mange arter.

Vedvarende græs, søer og vådområder, træer og buske binder CO₂ og optager mere vand end dyrket jord. Regnvand kan tilbageholdes, inden det løber til Furesøen.

Marken øst for Paltholmvej ligger i direkte forlængelse af Skolelandbrugets areal, og det vil være muligt at inddrage skolelandbrugets aktiviteter i projektet. Der kan etableres trampestier rundt i området, og en sikker krydsning af Paltholmvej, så området bliver tilgængeligt for borgerne.

Området i dag – skråfoto sommer 2019

Historiske vådområder (grøn polygon) og dræn

Status

Området er samlet set ca. 15 ha. Markerne er forpagtet ud til økologisk dyrkning. På gamle kort over dræn og vådområder kan ses, at der er rørlagte dræn, og at der tidligere har været udbredte vådområder på markerne. En del af vådområderne kan genskabes ved at afbryde drænenene, så vandet tilbageholdes. Det vil begrænse mængden af næringsstoffer, som løber med drænvand til Furesøen. Jordbundsforholdene er varierede med både tørvejord og smeltevandssand, så det vil være muligt at skabe en mosaik af våde og tørre naturtyper. Det er nødvendigt at gennemføre en forundersøgelse af de hydrologiske forhold forud for beslutning om projektet.

Gevinster

Øget biodiversitet

Klimatilpasning

Tilbageholde næringsstoffer

Rekreative muligheder tæt på byen

Udvikling af skolelandbruget

Planbindinger

Stavnsholtkilefredning

Økologisk forbindelse

Indre grøn kile

Skovrejsning uønsket

Forundersøgelse 50.000 kr.

Etableringsomkostninger 3 mio. kr.

Omfatter sløjfning af dræn, jordforberedelse, udsåning, hegn, plantning, rekreative stier og en sikker krydsning af Paltholmvej.

Driftsomkostninger 50-100.000 kr./år

Hegn, dyrehold, høslæt, slåning af stier, etableringspleje for ny beplantning.

Projektforslag 3: Bypark - Nordøststien

Langs det **indre stisystem, NØ-stien, i Farum** øst kan græsarealerne udvikles, så både naturindholdet og de rekreative muligheder forbedres. Her kan man plante træer og buske, så blomsterenge og skabe rum til ophold.

Området kan benyttes til udeundervisning af skolerne i nærheden, og det kan være med til at inspirere borgere til at gøre en indsats i deres egne haver.

Området i dag 2020

Referencebillede fra bypark i Bagsværd (Novo Nordisk)

Status

Området er et bredt græsareal langs det indre stisystem i Farum. Der er en fin allé af lindetræer på en del af arealet, men der er også store åbne græsflader, som ikke benyttes til noget. Der står enkelte kastanjetræer, som er ramt af sygdom, og de forventes ikke at overleve så længe endnu.

Mange mennesker bor og passerer området, og der ligger to skoler i nær tilknytning til arealerne.

Gevinster

- Øget biodiversitet
- Borgerengagement
- Øget fokus på miljø og bæredygtighed
- Styrkede fællesskaber
- Uderum for læring

Planbindinger

Lokalplan nr. 23.1 udlægger området som grønt område

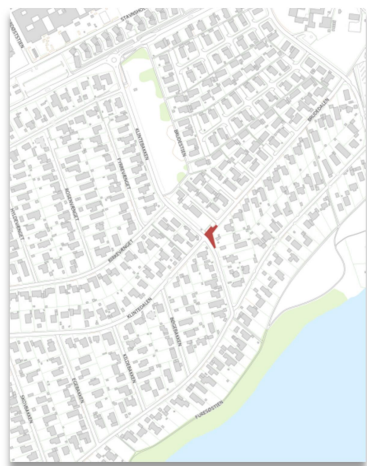
Etableringsomkostninger

0,5-1 mio. kr. afhængig af tiltag til realisering af rekreative muligheder.

Driftsomkostninger

30.000 kr./år
Slåning, etableringspleje for planter og vedligeholdelse af byinventar.

Projektforslag 4: Bypark - Brudedalen

Et asfalteret areal for enden af Brudedalen i Farum kan omdannes til en lille bypark. Her vil kunne skabes en varieret beplantning med blomster, træer og buske. Der vil også være plads til at skabe rum for ophold og leg for borgerne. Samtidig bliver et stort befæstet areal fjernet og afkoblet kloaksystemet.

En cykel- og gangsti igennem området skal forbinde Brudedalen med Klintedalen.

Området i dag – foto sommer 2020

Referencebillede: Skt. Kelds Plads i Kbh.

Status

I dag er Brudedalen en lukket vej. For enden af vejen er en p-plads til en tidligere institution, som netop er solgt til privat beboelse. En del af p-pladsen hører til den private matrikel og nedlægges. Arealet ligger derfor 'dødt' hen, og vil kunne blive omdannet til en lille grøn oase til glæde for både de lokale borgere og biodiversiteten.

Gevinster

- Øget biodiversitet
- Borgerengagement
- Øget fokus på bæredygtighed
- Styrkede fællesskaber
- Klimatilpasning
- Grønt opholdsrum i byen

Planbindinger

Byplanvedtægt 6
"Søgårdens udstykning"

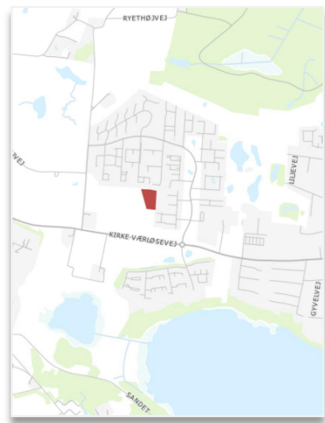
Etableringsomkostninger

450.000 kr.
Omfatter fjernelse af asfalt og forurenet jord. Ny jord, beplantning og evt. byinventar.

Driftsomkostninger

15.000 kr./år
Etableringspleje for planter, vedligehold af byinventar, slåning.

Projektforslag 5: Fælleshave i Ryget Skovby

En del af **marken syd for Ryget Skovby** kan omdannes til en fælleshave for borgerne. Inspirationen er kommet fra Danmarks Naturfredningsforening og fælleshaven Nordbuen i Ballerup, som er et borgerdrevet initiativ på kommunal jord.

Fælleshaven vil kunne bidrage til lokal fødevareproduktion, som kan suppleres med vilde blomster. Det vil give en varieret plantebestand og skabe lokal opmærksomhed omkring bæredygtighed og miljø. Fælleshaven kan med tiden udvides med en skovhave med træer og buske, som producerer bær og frugter. Projektet vil kræve lokalt engagement for at lykkes.

Området i dag – foto taget om vinteren

Referencebillede fra fælleshave i Ballerup

Status

Området er i dag forpagtet ud til økologisk dyrkning. Området ligger op til bebyggelsen i Ryget Skovby, som består af mange rækkehuse med små haver. Der er derfor et potentiale til at skabe dyrkningsfællesskaber i området.

Jordarten er moræneler og derfor egnet til dyrkning af afgrøder. Lokalplanen udlægger området som landbrugsområde med mulighed for at inddrage det til rekreativt brug.

Gevinster

- Øget biodiversitet
- Borgerengagement
- Øget fokus på miljø og bæredygtighed
- Styrkede fællesskaber

Planbindinger

Lokalplan 55 udlægger området til "markareal der evt. kan omlægges til rekreativt formål"

Etableringsomkostninger

200.000 kr.
Omfatter nye hegn, vandforsyning, jordforberedelse, evt. et drivhus mm.

Driftsomkostninger

Umiddelbart ingen, da projektet skal være borgerdrevet.

Projektforslag 6: Græsflader og vejkanter

Byernes græsflader, f.eks. i parker og fællesarealer, kan indeholde meget natur, hvis driften tilpasses udviklingen af naturindholdet. Det handler om at fjerne næringsstoffer og biomasse, ved at slå og fjerne græsset på de rigtige tidspunkter af året.

Vejkanter og midterrabatter både inde i byerne og ude i det åbne land kan fungere som naturkorridorer for især insekter ved at ændre plejen eller ved at anlægge blomsterstriber. Forsøg og praksis har vist at ved at ændre tidspunktet for slåning af vejkanter, kan blomstrende planter tilgodeses. Det gavner insektlivet, da der bliver flere levesteder og mere mad til dem. Insekter er føde for fugle og smådyr, og en mere varieret insektfauna vil derfor også tilgodeses mange andre dyr i vores natur. Indsatsen kan formidles f.eks. ved gennem skiltning at gøre opmærksom på de særligt artsrige strækninger.

Uslået græsflade i Nørreskovpark

Referencebillede fra Lejre Kommune

Status

Driftsgården har lavet forsøg igennem flere år med at ændre slåningen i byens græsflader, men der er et stort potentiale i en systematisk omlægning af driften af byernes græsarealer. En vigtig og fordyrende ændring vil være, at det afslåede græs skal samles op, hvilket ikke sker i dag.

Mange vejstrækninger i Furesø Kommune bliver plejet med biodiversitet som formål ved at slåningstidspunkt og hyppighed er ændret for at tilgodeses blomstrende planter. Der er også anlagt blomsterstriber langs en del veje. Der er stadig et stort potentiale i at inddrage flere vejstrækninger, hvor slåning kan ændres, eller der kan beplantes, hvis trafiksikkerheden tillader det. Det er ikke egnet alle steder.

Gevinster

Øget biodiversitet

Sammenhængende naturområder

Øget fokus på miljø og

bæredygtighed

Planbindinger

Ingen

Etableringsomkostninger

100.000 kr.

Omfatter analyse af egnede græsflader og vejstrækninger.

Driftsomkostninger

300.000 kr./år

Slåning med opsamling af græsset, løbende tilsyn bl.a. med trafiksikkerheden, skiltning.

Kilder

Erstatningsnatur – erfaringer og muligheder. Videnskabelig rapport nr. 266 fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, Aarhus Universitet 2018.

Rig natur i Aalborg Kommune – en strategi for biodiversitet. Udarbejdet af COWI for Aalborg Kommune, By- og Landskabsforvaltningen, 2017.

Naturplejeportalen – Miljøstyrelsens netportal om pleje af naturtyper og plejemetoder (<https://mst.dk/natur-vand/natur/national-naturbeskyttelse/naturpleje/naturplejeportalen/>)

Noter

Inspiration:

<https://www.altinget.dk/miljoe/artikel/green-cities-invester-i-danmarks-bynatur-lav-en-national-plan>

<https://www.altinget.dk/miljoe/artikel/rune-engelbreth-vildheste-er-win-win-for-dansk-natur-og-danskere>

Analyse af potentialer for mere natur

På kommunale arealer